Prof. zw. dr hab. Dorota Witkowska
Katedra Zarządzania Finansami Przedsiębiorstwa
Wydział Zarządzania
Uniwersytet Łódzki

Łódź, 5.07.2021 r.

UNIWERSYTET GDAŃSKI
RPW/30684/2021 N
Data:2021-07-16

Ocena
dorobku i osiągnięć naukowych w postępowaniu habilitacyjnym
Pani Doktor Magdaleny Mosionek-Schwedy

Uwagi wstępne

Podstawą niniejszej oceny jest pismo Przewodniczącego Rady Dyscypliny Ekonomia i finanse Uniwersytetu Gdańskiego z dnia 18.04.2021 r., w podpisie dr hab. Przemysław Borkowski, prof. UG, informujące o powołaniu mnie na recenzenta w postępowaniu habilitacyjnym dr Magdaleny Mosionek-Schwedy w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie ekonomia i finanse.

Recenzja została przygotowana zgodnie z obowiązującymi regulacjami prawnymi w tym zakresie tj. Prawem o szkolnictwie wyższym i nauce (tekst jednolity Dziennik Ustaw z dnia 16 marca 2021 r. poz. 478). Opinię sporządzono na podstawie następujących przedłożonych dokumentów:

1. kopii dokumentu potwierdzającego posiadanie stopnia doktora,
2. Autoreferatu w języku polskim,
3. wykazu dorobku naukowego Habilitantki tj. wykazu opublikowanych prac naukowych (pobranego z Bazy Wiedzy Uniwersytetu Gdańskiego),
4. informacji o zatrudnieniu i aktywnościach w różnych instytucjach, w tym uczelniach,
5. informacji o współpracy naukowej i popularyzacji nauki, o osiągnięciach dydaktycznych, a także o udziale w konferencjach, zrealizowanych grantach badawczych i stażach zagranicznych oraz otrzymanych nagrodach,
6. informacji bibliometrycznej,
7. monografii pt. „*Determinanty rozwoju europejskich giełdowych rynków dłużnych instrumentów finansowych*", Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk 2020,
8. prac naukowych (powiązanych ze sobą tematycznie) przedłożonych przez Habilitantkę, stanowiących *znaczny wkład w rozwój dyscypliny badawczej*: ekonomia i finanse, opublikowanych w czasopismach naukowych lub recenzowanych materiałach,
9. oświadczeń współautorów 35 publikacji powstałych w latach 2012-2020.

Podstawowe informacje o przebiegu pracy zawodowej dr Magdaleny Mosionek-Schwedy

Pani dr Magdalena Mosionek-Schweda ukończyła studia magisterskie na Wydziale Nauk Ekonomicznych i Zarządzania Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu w 2003 r., broniąc pracę magisterską na temat: „*Analiza portfeli inwestycyjnych Otwartych Funduszy Emerytalnych w latach 1999-2002*". W tym samym roku, na tym samym Wydziale podjęła studia doktoranckie i w 2007 r. obroniła pracę doktorską na temat: „*Kapitałowe formy oszczędzania w polskim systemie emerytalnym*". Obie prace Habilitantka przygotowała pod kierunkiem prof. dr hab. Bożeny Kołosowskiej. W międzyczasie tj. w 2006 r. ukończyła 4-letnie Europejskie Studia Specjalne organizowane przez Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu i Centrum Studiów Europejskich UMK im. J. Monneta. Natomiast w roku 2011 ukończyła roczne Studia Podyplomowe Menedżer Projektu Badawczo-Rozwojowego w Wyższej Szkole Bankowej w Poznaniu. W 2012 roku odbyła 3-miesięczny staż naukowo-badawczy w Cass Business School, City University London.

Oprócz tego Habilitantka posiada 14 dyplomów i certyfikatów zdobytych w latach 2008-2019 potwierdzających odbyte szkolenia m.in. w zakresie doskonalenia dydaktyki, wykorzystania profesjonalnego oprogramowania statystycznego i pozyskiwania funduszy, w tym unijnych. Szkolenia te były organizowane przez Uniwersytet Gdański, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Wyższą Szkołę Bankową w Toruniu, University College London i inne, wyspecjalizowane jednostki szkoleniowe. Warto również dodać, że dr Mosionek-Schweda uczęszczała na kurs języka norweskiego i doskonaliła znajomość języka angielskiego, czego potwierdzeniem są certyfikaty FCE, CAE i SEFIC.

Pracę naukowo-dydaktyczną Habilitantka rozpoczęła w 2006 roku w Wyższej Szkole Bankowej w Toruniu w Katedrze Finansów i Bankowości, gdzie pracowała do 2013 r., początkowo jako wykładowca, a od października 2009 r. jako adiunkt. Natomiast od października 2013 roku jest adiunktem w Instytucie Handlu Zagranicznego Uniwersytetu Gdańskiego. W międzyczasie była również wykładowcą Towarzystwa Wiedzy Powszechnej (Oddział Regionalny w Bydgoszczy) w ramach kursu dla kandydatów na członków rad nadzorczych spółek z udziałem Skarbu Państwa (od listopada 2006 do września 2009) i Poznańskiej Wyższej Szkole Biznesu w Poznaniu w Katedrze Finansów i Bankowości (od października 2006 do września 2009).

Charakterystyka działalności publikacyjnej Habilitantki

Dorobek Pani dr Mosionek-Schweda obejmuje łącznie 171 publikacji (cytuję za Autoreferatem, s. 49) o łącznej punktacji 1199. Podane przez Habilitantkę wskaźniki bibliometryczne odnoszą się do stanu na 16. grudnia 2020 r., zatem na dzień sporządzenia recenzji mają już charakter archiwalny. Niemniej wynosiły one:

- liczba cytowań: Web of Science - 2, Google Scholar - 116 (a na dzień 30.06.2021 wszystkich cytowań jest 131), Publish or Perish - 120;
- indeks Hirscha: Web of Science h=1, Google Scholar h=7 (a na dzień 30.06.2021 h=7), Publish or Perish h=7.

Przy czym (czego nie rozumem skąd w Autoreferacie na s. 49 bierze się rozbieżność 70 publikacji), Habilitantka jest autorem lub współautorem 101 opracowań (monografii, rozdziałów w monografiach i artykułów w czasopismach), w tym 91 powstałych po uzyskaniu stopnia doktora, co przyjmuję za ostateczną liczbę publikacji.

Z tego bogatego dorobku, Habilitantka do oceny wybrała autorską monografię „*Determinanty rozwoju europejskich giełdowych rynków dłużnych instrumentów finansowych*", Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk 2020 oraz 28 publikacji wydanych w latach 2012-2020, które zostały zaliczone do pięciu obszarów tematycznych:

1. systemy emerytalne w krajach europejskich, ze szczególnym uwzględnieniem części kapitałowych (siedem publikacji, w tym jedna autorska),
2. rynki giełdowe, w tym w szczególności rynki alternatywne oraz platformy obrotu dla małych i średnich przedsiębiorstw (osiem publikacji, w tym cztery autorskie),
3. fundusze europejskie i inne instrumenty wsparcia oferowane przez Unię Europejską (pięć publikacji, w tym trzy autorskie),
4. wygładzanie dywidend przez spółki publiczne (cztery publikacje współautorskie),
5. zrównoważone finanse (cztery publikacje współautorskie).

Ogólna ocena osiągnięć naukowo-badawczych

Za najważniejsze osiągnięcie naukowe Habilitantki należy uznać monografię „*Determinanty rozwoju europejskich giełdowych rynków dłużnych instrumentów finansowych*", która wg opinii Autorki i Recenzenta wydawniczego prof. T. Miziołka jest pierwszą na polskim rynku monografią poświęconą instrumentom dłużnym. Zapewne należy się z tym zgodzić, bowiem instrumenty udziałowe i pochodne zawsze wzbudzały większe zainteresowanie badaczy m.in. z powodu możliwości uzyskania relatywnie wyższych zwrotów, ale i większego ryzyka z tym związanego. Dłużne instrumenty finansowe są wprawdzie przedmiotem badań

polskich naukowców m.in. (chyba nieznanych Habilitantce, w każdym razie niecytowanych w monografii) prof. dr hab. Joanny Utkin, dr hab. Iwony Doroty Czechowskiej, prof. UŁ i dr Andrzeja Karpio, ale znacznie częściej w różnego typu badaniach oraz literaturze, przedmiotem analiz są akcje. W związku z tym, monografia autorstwa dr Mosionek-Schwedy uzupełnia lukę dotyczącą tego segmentu rynku kapitałowego.

We Wstępie Autorka pisze (s. 13): „*Głównym celem publikacji jest opracowanie koncepcji modelu rozwoju giełdowego rynku dłużnych instrumentów finansowych.*" Przyznam, że tak sformułowany cel główny jest bardzo ambitny i powinien być adresowany do polityków, tworzących prawo oraz organizatorów i regulatorów rynku. Dalej Habilitantka formułuje pięć celów szczegółowych, z których pierwsze trzy stanowią klasyczny w tego typu opracowaniach przegląd literatury przedmiotu. Również wymienione w dalszej części metody badawcze tj. analiza krytyczno-poznawcza, komparatystyczna czy prawno-dogmatyczna zazwyczaj są stosowane przez większość autorów, choć nie są tak profesjonalnie nazwane. Zatem jedynie dwa ostatnie cele:

- „*Propozycja czynników umożliwiających grupowanie giełd papierów wartościowych ze względu na różne uwarunkowania kraju ich lokalizacji*", co by to nie miało znaczyć oraz
- „*Estymacja i weryfikacja jakościowa i ilościowa modeli opisujących zależności między wskaźnikami rozwoju giełdowych rynków dłużnych instrumentów finansowych a potencjalnymi determinantami ich rozwoju*", pomijając fakt, że sama budowa i estymacja modeli nie powinna być celem, a jedynie narzędziem badawczym służącym identyfikacji determinant rozwoju rynku,

można uznać za oryginalne. Natomiast dwie sformułowane hipotezy badawcze (s. 13):

„*H1: Struktura organizacyjna giełdowego rynku dłużnych instrumentów finansowych nie ma wpływu na jego rozmiar mierzony wielkością obrotu tymi instrumentami w relacji do PKB oraz wartością notowanych instrumentów w relacji do PKB*";

„*H2: Zestaw determinant rozwoju giełdowego rynku dłużnych instrumentów finansowych zależy od uwarunkowań ekonomicznych, rynkowych i instytucjonalnych kraju lokalizacji giełdy papierów wartościowych*"

wydają się dość oczywiste, a ich udowodnienie jest w ogólnym przypadku albo trywialne, albo niemożliwe. Warto zauważyć, że cele i hipotezy badawcze zostały sformułowane stanowczo zbyt szeroko, nawet jeśli ograniczyć ich zasięg z rynku globalnego do rynku europejskiego, jak jest to w tytule monografii. Zwłaszcza, że omawianych wyników badań empirycznych nie można uogólnić na cały rynek europejski, ponieważ (opisana w dalszej części monografii)

próba badawcza z pewnością tego rynku nie reprezentuje i trudno wyrokować na jakie rynki te badania można uogólnić.

Monografia niewątpliwie systematyzuje wiele zagadnień związanych z instrumentami dłużnymi i rynkiem tych instrumentów. Przegląd literatury został sprawnie przeprowadzony, a przedstawiona przez Autorkę identyfikacja determinant rozwoju rynków dłużnych instrumentów finansowych, przeprowadzona na podstawie badań innych autorów, jest interesująca. Również porównanie podstawowych aspektów organizacyjno-prawnych zestawionych w tabeli 3.21. (s. 190-199) jest ciekawą syntezą, chociaż mało twórczą.

Mam jednak wątpliwości odnośnie do przeprowadzonej klasyfikacji rynków papierów dłużnych prezentowanej w tej tabeli (tab. 3.21.). Wprawdzie opis procedury grupowania przedstawiono na s. 206, 208-209, ale Autorka każe nam wierzyć na słowo, że wybrane przez nią do badania giełdy mogły zostać jednoznacznie sklasyfikowane na podstawie trzech wyróżnionych charakterystyk. Nigdzie bowiem nie ma danych użytych do grupowania tych obiektów badania i nie podano informacji o wykorzystanej procedurze wielowymiarowej klasyfikacji. A swoją drogą, skoro wszystkie trzy czynniki dają takie same wyniki klasyfikacji, to wystarczyłoby użyć jedno, dowolnie wybrane, kryterium klasyfikacji.

Mam również wątpliwości związane z zasadnością dokonanego wyboru giełd, gdyż zastosowana przez Autorkę procedura selekcji (s. 85-90) zupełnie do mnie nie przemawia, a jej efekt końcowy w postaci 15 giełd stanowi oczywiście jakąś próbę badawczą, ale trudno powiedzieć co ta próba ma reprezentować, bowiem sześć z wyselekcjonowanych giełd reprezentuje nowopowstałe po transformacji ustrojowej krajów postkomunistycznych rynki kapitałowe, dwie inne – na Malcie i Cyprze też nie należą do rynków dojrzałych. Pominięto europejskie giełdy o długich tradycjach np. te działające w Niemczech, Francji i Hiszpanii. Analiza danych w tab. 3.2. (s. 91) wyraźnie pokazuje, że w próbie przeważają nic nieznaczące giełdy o niewielkiej kapitalizacji. Wprawdzie rozumiem problemy Autorki związane z brakiem danych, zmianami organizacyjnymi zachodzącymi w badanym 20-leciu, itp. Jednakże, udowodnienie postawionych hipotez badawczych, wymaga odpowiedniego doboru próby badawczej, a wspomniane przez Autorkę problemy z danymi nie usprawiedliwiają zniekształcenia próby, która z pewnością nie reprezentuje (ujętych w tytule monografii) *europejskich giełdowych rynków dłużnych instrumentów finansowych*. Reasumując, na tak dobranej próbie nie jest możliwa realizacja postawionych w monografii celów i weryfikacja hipotez badawczych w odniesieniu do ogółu giełdowych rynków dłużnych instrumentów finansowych nawet, jeśli uznać, że w domyśle Autorka ma na myśli ograniczenie tych rynków do tych działających w

Europie. Innymi słowy, prezentowane w monografii badania są pewnym ćwiczeniem, ale nie mają walorów poznawczych, istotnych dla nauki.

Jak chodzi o oszacowane modele ekonometryczne, to wyestymowano dwa typy dynamicznych modeli panelowych, zawierających po 20 zmiennych objaśniających, a różniących się sposobem pomiaru poziomu rozwoju rynku dłużnych instrumentów finansowych (- zmienne objaśniane) oraz próbami estymacyjnymi. Jak chodzi o sam dobór zmiennych do modelu, to - zgodnie z zasadami budowy modeli ekonometrycznych - wykorzystuje się do ich konstrukcji zmienne, które nie są quasi stałe. Mam zatem poważne wątpliwości czy ten wymóg został przez Autorkę uwzględniony. Wprawdzie brakuje w monografii danych, które pozwoliłyby odpowiedzieć na to pytanie w sposób jednoznaczny, ale niektóre prezentowane dane np. w tab. 4.6. (s. 228), czy 4.23. (s. 246) wskazują na to, że dyspersja zmiennych jest poniżej 10%. Dotyczy to zwłaszcza indykatora *Human Development Index* (HDI) będącego autorskim wkładem Habilitantki do zbioru potencjalnych determinant rozwoju rynku instrumentów dłużnych (stosowna uwaga na s. 212 i kilku innych). Należy przypomnieć, że HDI jest wyznaczany przez ONZ dla krajów z całego świata, zatem nie różnicuje on należycie poziomu rozwoju państw europejskich, bowiem wszystkie te kraje są do siebie w tym zbiorze państw bardzo podobne, a zmienność w czasie tego miernika jest też niewielka. Jest to więc generalnie zła miara, a w celu uchwycenia różnic w poziomie rozwoju wyselekcjonowanych przez Autorkę państw należało użyć miernika skonstruowanego właśnie dla krajów europejskich. Innymi słowy, w moim odczuciu przynajmniej niektóre zmienne uwzględnione przez Autorkę w badaniu nie mają dostatecznej zmienności, aby znaleźć się w szacowanych modelach, co oznacza błędną specyfikację tych modeli. Ten problem dodatkowo wzmacnia fakt, że - zgodnie z zapisem (na s. 248) - szacowane w pracy modele dotyczą przyrostów wszystkich zmiennych, zatem ich zmienność z okresu na okres jest jeszcze mniejsza niż w przypadku dyspersji poziomów tych zmiennych. Stąd wnioskowanie na ich podstawie może zostać obarczone znacznym błędem.

Biorąc pod uwagę (zamieszczone w Załącznikach na s. 277-279) wyniki estymacji modeli oraz ich syntezę (w tab. 4.24), przyznam szczerze, że nie bardzo rozumiem co ma oznaczać: *najwyższa, kolejna* i *najniższa „statystycznie wartość parametru"* pod tab. 4.24., na s. 252. Zwłaszcza, że w tabelach w Załączniku 5 i 6 podane są gwiazdki informujące o odrzuceniu hipotezy o zerowej wartości parametru dla dwóch poziomów istotności tj. 0,05 i 0,1, a w tab. 4.24. występują trzy poziomy istotności i to nie zawsze zgodne z tymi podanymi w Załącznikach np. otwartość handlowa dla modelu 1 oszacowanym dla grupy I. Tego typu nie-

zgodności poważają zaufanie do Autorki i świadczą o braku rzetelności w prezentacji wyników badań.

Istotną wątpliwość budzi też sposób pomiaru stopnia rozwoju rynku mierzonego raz udziałem wartości obrotu dłużnymi instrumentami finansowymi na giełdzie w PKB, a raz udziałem całkowitej wartości dłużnych instrumentów finansowych notowanych na giełdzie w PKB. Jak jest to możliwe, że obie zmienne mierzą to samo zjawisko, skoro dla każdej z miar wyróżnione przez Autorkę determinanty mają przeciwne znaki? Może być to oczywiście wynikiem nieidentycznych prób estymacyjnych, ale jaką w takim razie wartość mają przedstawione na tej podstawie wnioski?

W krótkim Zakończeniu Autorka podsumowuje swoje rozważania, z których ma wynikać, że wszystkie postawione we Wstępie cele zostały zrealizowane a hipotezy udowodnione. Nie zgadzam się z opinią Habilitantki. Po pierwsze dlatego, że zbyt szeroko zostały sformułowane cele i hipotezy badawcze nawet jeśli przyjąć, że (zgodnie z tytułem monografii) są one ograniczone do rynków europejskich. Po drugie, wyniki badań nie zostały poprawnie udokumentowane. Po trzecie, wybór obiektów do badania empirycznego został w moim odczuciu błędnie przeprowadzony. Po czwarte, opis oszacowanych modeli jest niewystarczający i uniemożliwia ich ocenę. Po piąte, wnioski wyciągnięte na podstawie modeli ekonometrycznych wskazujące na przeciwne kierunki oddziaływania czynników determinujących rozwój w zależności od sposobu pomiaru tego rozwoju niewiele wnoszą do naszej wiedzy.

Oprócz omówionej monografii, do oceny przedłożono 28 prac, pogrupowanych tematycznie. Przedstawione opracowania, opublikowane w ramach tematyki: systemy emerytalne w krajach europejskich, w większości (tj. publikacje oznaczone w tej grupie zagadnień numerami [3]-[7]) mają charakter opisowy tzn. informują o istniejącej sytuacji na podstawie analiz aktów prawnych lub obserwacji statystycznych, będących wtórnymi źródłami danych. Jedynie publikacje [1] i [2] (obie przygotowane we współautorstwie z Łukaszem Dopierałą) stanowią raport z badań empirycznych o ciekawie postawionych pytaniach badawczych i oryginalnym sposobie przeprowadzonych analiz.

Podobnie jest w przypadku obszaru tematycznego: rynki giełdowe. Przedstawione do oceny publikacje [1]-[6] to klasyczne „opisówki", z których pozycje [4] i [5] opisują warunki powstawania alternatywnych systemów obrotu na różnych giełdach papierów wartościowych wraz z elementami ich porównań. Natomiast pozycje [1]-[3] i [6] prezentują zagadnienia organizacyjne oraz wybrane dane statyczne. Najwyżej w tym zestawieniu oceniam pracę [8] (przygotowaną wspólnie z Pawłem Kuflem), która zawiera opis oryginalnych badań empirycznych.

Natomiast badania Habilitantki zamieszczone w autorskiej publikacji [7] wzbudzają we mnie mieszane uczucia. Jestem zwolennikiem wykorzystywania modeli prognozowania bankructwa, ale podobnie jak prof. Altman, uważam, że ich skuteczność jest ściśle związana z tym na jakich danych zostały one oszacowane. Zasadą jest, że są to modele estymowane na w miarę aktualnych próbach pochodzących z analizowanej gospodarki. W przypadku opisywanego badania nie do końca to zachodzi. Nie znam pracy P. Antonowicza (2007) wydanej przez Ośrodek Doradztwa i Doskonalenia Kadr Sp. z o. o., zatem trudno mi się odnieść do przedstawionego za tym opracowaniem w artykule dr Mosionek-Schwedy rankingu modeli dyskryminacyjnych (tabela 2., s. 95 artykułu, zatytułowana: *Enterprise bankruptcy forecasting models with the highest predictive ability according to P. Antonowicz*). Jednakże, z całym szacunkiem do Autora rankingu, jego nazwisko nie jest (jeszcze) tożsamej rangi co nazwisko Altmana, Famy, Sharpe'a i nie stanowi gwarancji poprawności rozumowania, a cytowana praca nie jest powszechnie znana i powinna zostać przez Autorkę szerzej omówiona. Nie wiadomo bowiem jakie były warunki przeprowadzonego badania skuteczności ocenianych modeli (np. jaki był okres badania, czy była to szeroka i reprezentacyjna próba przedsiębiorstw – w artykule podano tylko, że analizowano 208 polskich firm, itp.). Zakładając jednak, że Habilitantka przyjęła wyniki badania P. Antonowicza (2007) za poprawne (których poprawności w żadnym wypadku nie kwestionuję), to jej wkład własny w opublikowane w ocenianym artykule badania polegał na obliczeniu wartości funkcji dyskryminacyjnych dla czterech spółek z rynku NewConnect. Innymi słowy, badanie to polegało na podstawieniu danych z raportów finansowych tych spółek do dwóch wybranych i oszacowanych już modeli pochodzących z publikacji [Mączyńska, Zawadzki, 2006] i modelu Altmana dla *emerging markets*. No cóż, jest to jakieś badanie, które niczego nie wnosi do nauki, ani do naszej wiedzy na temat zasadności aplikacji wybranych przez Autorkę modeli, bowiem liczba przebadanych spółek (notabene dla których uzyskano niejednoznaczne wyniki) jest zbyt mała. A wniosek w Zakończeniu artykułu (s. 103) „*The above analytical results [...] confirm that forecasting a business failure cannot be based on the results of only one model.*" może zostać wyciągnięty bez żadnych badań, skoro do jego wyciągnięcia posłużono się przykładem czterech dość specyficznych, bo z rynku NewConnect, spółek oraz trzech „historycznych" modeli. Ten artykuł dokładniej komentuję, ponieważ wyróżnia się spośród pozostałych „opisówek" próbą prowadzenia przez Habilitantkę jakichkolwiek własnych analiz ilościowych i wskazuje na nieporadność Autorki w posługiwaniu się tymi metodami.

Kolejna wyróżniona przez Habilitantkę tematyka to fundusze europejskie i zagadnienia pokrewne. Opracowanie [1] to jak rozumiem prezentacja hipotetycznego przykładu obli-

czeniowego przygotowanego na podstawie istniejących przepisów. Nie bardzo jednak rozumiem, jak można na podstawie przedstawionej w tab. 9.1. kalkulacji wyciągnąć wnioski prezentowane na s. 140-141. Kolejne opracowania [2] i [5] zawierają dane statystyczne pozyskane przez Autorkę z różnych źródeł, ale bez ich analizy. Natomiast prace [3] i [4] powstały na podstawie studiów literatury przedmiotu i aktów prawnych.

Czwarty wyróżniony przez Habilitantkę obszar badawczy został określony jako *wygładzanie dywidend przez spółki publiczne*. Wskazane do oceny cztery opracowania opublikowane w latach 2017-2020 zostały przygotowane w czteroosobowym zespole (z wyjątkiem pozycji [3], w której brakuje jednego z Autorów), i jak sądzę opisane w tych artykułach badania stały się podstawą niezgłoszonej do oceny monografii [Mrzygłód, Nowak, Mosionek-Schweda i Kwiatkowski, 2020]. Natomiast, przedstawione w zgłoszonych do oceny publikacjach badania oceniam jako interesujące i poprawnie przeprowadzone.

Ostatnia grupa tematyczna, zawiera cztery współautorskie publikacje z obszaru *zrównoważone finanse*, z których [1] zawiera wyniki analiz empirycznych, a pozostałe trzy mają charakter opisowy. Warto dodać, że jedyna analityczna w tym zestawie praca powstała we współautorstwie z Łukaszem Dopierałą (podobnie jak wcześniej omawiane publikacje z pierwszego obszaru tematycznego).

Oprócz tego Habilitantka po uzyskaniu stopnia doktora:

- brała udział w 61 konferencjach naukowych,
- realizowała projekt finansowany w ramach „Konkursu na projekty służące rozwojowi młodych naukowców w 2014 roku" ze środków Wydziału Ekonomicznego Uniwersytetu Gdańskiego,
- była członkiem zespołu badawczego projektu finansowanego przez NCN realizowanego w latach 2014-2019, dotyczącego czwartego wymienionego przez Habilitantkę obszaru badawczego,
- zrecenzowała 22 artykuły naukowe,
- pełni funkcję redaktora tematycznego w czasopiśmie *International Business and Global Economy*.

Na podstawie art. 219. Prawa o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. Ustaw z dnia 16 marca 2021 r. poz. 478) przywołanej na wstępie, do postępowania habilitacyjnego może zostać dopuszczona osoba, która po doktoracie (1) wykazuje się istotną aktywnością naukową realizowaną w więcej niż jednej uczelni lub instytucji naukowej oraz (2) posiada osiągnięcia naukowe stanowiące znaczny wkład autora w rozwój określonej dyscypliny naukowej. Nie-

wątpliwie Pani dr Magdalena Mosionek-Schweda wykazała się znaczną aktywnością publikacyjną, i - jak wskazała w Autoreferacie - sama pracowała w kilku instytucjach oraz współpracowała z różnymi polskimi uczelniami. Natomiast trudno jest mi stwierdzić, że przedstawione prace stanowią znaczący wkład w dyscyplinę: ekonomia i finanse, bowiem znakomita większość dorobku Habilitantki ma charakter odtwórczy. Jeśli nawet opublikowane wywody nazwać analizą krytyczno-poznawczą, komparatystyczną czy prawno-dogmatyczną, to są one jedynie przytoczeniem cudzych wyników badań lub opisem wtórnych źródeł danych pozbawione pogłębionej i twórczej analizy. Odnoszę też wrażenie, że dr Magdalena Mosionek-Schweda nie posługuje się w dostatecznym zakresie metodami ilościowymi, bowiem są one obecne jedynie w opracowaniach powstałych we współautorstwie (- wówczas są to nawet bardzo zaawansowane metody). Natomiast sposób prezentacji wyników w przedłożonej autorskiej monografii i w jedynym artykule autorskim, w którym wykorzystano metody ilościowe, wskazuje na znaczną nieporadność Autorki w tym zakresie.

Działalność dydaktyczna

Dr Magdalena Mosionek-Schweda prowadziła zajęcia różnego typu zarówno na pierwszym, jak i na drugim stopniu kształcenia, a także na studiach podyplomowych oraz kursach. Zajęcia realizowała w języku polskim i angielskim. Doświadczenie dydaktyczne zdobywała m.in. w Wyższej Szkole Bankowej w Toruniu, Poznańskiej Wyższej Szkole Biznesu i na Uniwersytecie Gdańskim. Realizowała też kilkudniowe wykłady na uczelniach zagranicznych we Francji, Belgii, Niemczech, Estonii i Federacji Rosyjskiej. Jest również zaangażowana w upowszechnianie wiedzy finansowej wśród dzieci i młodzieży.

Habilitantka była promotorem 244 prac dyplomowych, w tym 52 magisterskich. Pełniła również funkcje promotora pomocniczego rozprawy doktorskiej obronionej w 2018 r., a aktualnie pełni rolę pomocniczego opiekuna naukowego dwóch studentów studiów doktoranckich prowadzonych w języku angielskim na Wydziale Ekonomicznym Uniwersytetu Gdańskiego.

Działalność organizacyjna i upowszechnianie nauki

Dr Magdalena Mosionek-Schweda była członkiem komitetów organizacyjnych pięciu konferencji naukowych. Pełniła funkcje koordynatora specjalności International Business na Wydziale Ekonomicznym Uniwersytetu Gdańskiego w latach 20013-2019. W latach 2014-2019 była opiekunem laboratorium tradingowego na Wydziale Ekonomicznym UG, a od 2014 r. jest koordynatorem współpracy Wydziału Ekonomicznego Uniwersytetu Gdańskiego i

instytucji realizujących program Nowoczesne Zarządzanie Biznesem. Natomiast w latach 2008-2010 była inicjatorem i opiekunem Koła naukowego Szkoła Finansów działającego w Poznańskiej Wyższej Szkole Biznesu.

Wniosek końcowy

Dr Magdalena Mosionek-Schweda adiunkt w Instytucie Handlu Zagranicznego Wydziału Ekonomicznego Uniwersytetu Gdańskiego posiada liczbowo bogaty dorobek publikacyjny, powstały po uzyskaniu stopnia doktora, znaczące osiągnięcia dydaktyczne i zasługi organizacyjne oraz pewne doświadczenia wyniesione z praktyki gospodarczej. Jednakże moja ocena merytoryczna dorobku naukowego jest negatywna.

Wprawdzie przedłożona monografia uzupełnia jakąś lukę w polskiej literaturze przedmiotu, ale zawiera istotne błędy merytoryczne. Poczynając od celów i hipotez badawczych, które zostały sformułowane stanowczo zbyt szeroko, poprzez błędnie dobraną próbę badawczą składającą się głównie z mało znaczących giełd, reprezentujących wprawdzie europejskie, ale słabo rozwinięte rynki kapitałowe. Jest to szczególnie istotne, bowiem okres badania obejmuje lata „raczkowania" giełd w krajach byłego bloku wschodniego. Negatywna ocena monografii [Mosionek-Schweda, 2020] związana jest również z brakiem zaufania do prezentowanych wyników empirycznych (realizowanych przez Autorkę) badań, wynikających z niedostatecznego uzasadnienia i opisu wykorzystanych w pracy metod analiz.

Natomiast przedstawione do oceny autorskie opracowania mają charakter przeglądowy i niczego nowego nie wnoszą do nauki. Wynika to z braku badań empirycznych Autorki, która w swoich autorskich publikacjach jedynie przedstawia przeglądy literatury i aktów prawnych, a pozyskane z innych źródeł dane statystyczne stanowią jedynie ilustrację omawianych zagadnień i pozbawione są jakiejkolwiek, choćby najbardziej podstawowej, analizy ilościowej. Jedynym wyjątkiem w tym zakresie jest samodzielna publikacja, w której Habilitantka podjęła się analiz na podstawie modeli predykcji bankructwa, która jednak wskazuje na jej istotne braki warsztatowe, czego skutkiem są trywialne lub nieupoważnione wnioski z badania. Oczywiście w przedłożonych opracowaniach znajdują się wartościowe publikacje (7 na 28 publikacji), będące efektem badań empirycznych, ale wszystkie one powstały we współpracy z innymi autorami, a jakość prowadzonych analiz i poziom wnioskowania w tych pracach znacząco odbiega od tych samodzielnie opracowanych przez dr Magdalenę Mosionek-Schwedę. Można zatem przypuszczać, że Habilitantka nie jest w stanie sprawować samodzielnej opieki merytorycznej nad doktorantami, w szczególności w warstwie empirycznej ich badań.

Podkreślam, że żadnej z przedłożonych do oceny prac nie można zaliczyć do rozważań z zakresu teorii ekonomii lub finansów, które polegają na porównaniu, czy krytycznej ocenie różnych, znanych z literatury, teorii. Również dr Mosionek-Schweda w żadnej ze wzmiankowanych publikacji nie przedstawiła własnej teorii naukowej. Zatem przedłożony do oceny dorobek naukowy uważam za niewystarczający z powodu braku umiejętności prowadzenia badań empirycznych i poprawnego wnioskowania na ich podstawie.

Reasumując, po zapoznaniu się z przedłożonymi do oceny osiągnięciami naukowymi i dorobkiem naukowym Pani Doktor Magdaleny Mosionek-Schweda stwierdzam, że nie odpowiadają one wymogom art. 219. Prawa o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. Ustaw z dnia 16 marca 2021 r. poz. 478) i nie popieram wniosku o nadanie jej stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie ekonomia i finanse.